

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ПРОГРАМА
ТВОРЧОГО КОНКУРСУ

Спеціальність: «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

Спеціалізація: «ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ»

Творчий конкурс проводиться з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої творчої діяльності в галузі музичного мистецтва.

Як правило, абітурієнт повинен мати відповідну довузівську підготовку (закінчити вищий навчальний заклад I-II рівня акредитації відповідного напрямку).

Під час випробування абітурієнт повинен виявити

Знання:

- технології виконання хорових творів засобами мануальної техніки;
- основних етапів еволюції хорового виконавства;
- жанрово-стильових особливостей національних та зарубіжних композиторських шкіл та художніх напрямків;
- музичної форми та специфіки виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- основ теорії та історії музики, гармонії, поліфонії та хорознавства.

Уміння:

- розкрити ідейно-художній зміст і стилістичні особливості хорових творів;
- грамотно і виразно виконувати різні за жанром, характером, стилем, формою музичні твори;
- орієнтуватися в питаннях історії хорового виконавства;
- робити загальний та музично-теоретичний аналіз хорової партитури;
- виявляти специфічні особливості музичної форми виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- грамотно визначати на слух, будувати та співати від звуку інтервали, акорди та гами.

Наявність навичок:

- м'язово-рухової мобільності;
- темпо-метро-ритмічного контролю;
- штрихової техніки;
- динамічної процесуальності;
- володіння власними емоціями;
- володіння технічними прийомами хорового співу;
- професійної гри на фортепіано;
- читання нотного тексту;
- визначення та побудови інтервалів, акордів та гам.

Творчий конкурс складається з двох етапів: «Виконавська майстерність» та «Основи теорії та історії музичного мистецтва».

Перший етап «Виконавська майстерність» передбачає:

- диригування двох контрастних за темпом та характером хорових творів (один твір *a cappella* та один із супроводом);
- виконання двох вокальних творів (народна або авторська пісня, романс, арія тощо);
- виконання на фортепіано 3 творів класичного та сучасного репертуару (поліфонія, велика форма та п'єса або етюд);
- виконання на фортепіано простої чотирирядкової хорової партитури;
- співання голосів хорової партитури *a cappella*.

ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

Для диригування

1. Бортнянський Д. "Достойно есть", "Хоровий концерт № 3, ч.1", "Херувимська №7
2. Гайденко А. "Щедрий вечір"
3. Данькевич К. "Чорний крук" з опери "Богдан Хмельницький"
4. Козак Є. "Думи мої"
5. Калінніков В. "Зима", "Проходить лето"
6. Кошиць О. "На вулиці скрипка грає", фрагмент -з Літургії
7. Леонтович М. "Щедрик", "Дударик", "Пряля", "Мала мати..."
8. Лисенко М. "А вже весна" з опери "Зима і весна", "Засвітали козаченьки" з опери "Тарас Бульба", "Україно, світку ти наш", "Молитва за Україну"
9. Майборода Г. "Пролісок"
10. Моцарт В. А. "Літній вечір"
11. Рахманінов С. "Тебе поем", "Шість хорів" для жіночого хору
12. Ревуцький Л. "Ой, чого ти почорніло"
13. Свиридов Г. "Табун"
14. Січинський Д. "Дніпро реве"
15. Станкович Є. "Заключне купало"
16. Стеценко К. "Прометей", "Сон", "Чуєш, брате мій", "Рано вранці новобранці", "Благослови, душе моя, Господа"
17. Форе Г. " Libera me " з "Реквієму"
18. Чайковський П. "Соловушка", "Ночевала тучка"
19. Чесноков П. "Да исправится молитва моя", "Ангел вопіяше"
20. Шамо І. "Зима", "Осень"
21. Шебалін В. "Утес", "Зимняя дорога"
22. Яковчук О. "Веснянка"

Для фортепіано

1. Кабалецький Д. Прелюдія (до мінор), соч. 38
2. Бах І. Двоголосна інвенція (ля - мінор), триголосна інвенція (до - мінор)
3. Бетховен Л. Варіації (соль - мінор)
4. Колесса Ф. "Фантастичний прелюд"

5. Лисенко М. "Елегія"
6. Скорик С. "Народний танець"
7. Чайковський П. "Апрель" (из цикла "Пори року")
8. Чимороза Д. Соната (сі - бемоль мажор)
9. Моцарт В. А. Сонати

Другий етап «**Основи теорії та історії музичного мистецтва**» передбачає перевірку загальнокультурного та музично-теоретичного рівню підготовки абітурієнтів в межах програм вищих навчальних музичних закладів I-II рівнів акредитації, а саме:

- знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконував абітурієнт під час першого етапу;
- вміння проаналізувати основні особливості виконаних творів (емоційно-образний зміст, форма);
- уміння проаналізувати музично-теоретичні, вокально-хорові та виконавські тембро-фактурні особливості, текстовий та музичний зміст запропонованих творів;
- знання концертного репертуару зі своєї спеціальності та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій);
- знання загальновідомої методичної літератури;
- орієнтації в партитурі музичного твору;
- знання відомих диригентів та хорів;
- знання основних елементів диригентської техніки;
- знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи);
- знання теорії музики та сольфеджіо: вміння визначити на слух, будувати та проспівати від звука (вгору або вниз) мажорні (натуральні, гармонічні, мелодичні), мінорні (натуральні, гармонічні, мелодичні) гами до п'яти знаків; інтервали – хроматичні, діатонічні та характерні (з розв'язанням, визначенням тональностей); акорди – збільшені та зменшені тризвуки з обертанням, септакорди домінантної та субдомінантної груп з обертанням, розв'язанням, визначенням тональностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архімович Л., Каришева Т., Шеффер Т., Шреєр-Ткаченко О. Нариси з історії української музики, в 2-х томах : навч. посіб. – К., 1964.
2. Алексеев Б. Элементарная теория музыки / Б. Алексеев, А. Мясоедов. – М., 1986.
3. Асафьев Б. Об опере : избранные статьи / Б. Асафьев.– Л., 1985.
4. Безбородова Л.А. Дирижирование: учебное пособие для музыкальных вузов и колледжей/ Л.А. Безбородова. – М.: Флинта, 2000.
5. Виноградов Г. Элементарная теория музыки та сольфеджіо / Г. Виноградов. – К., 1973.
6. Гордійчук М. Українська радянська музика : нарис.– К. : Держ. вид-во образотворчого мистецтва і муз. літератури УРСР, 1957.
7. Дмитриевский Г. Хороведение и управление хором / Г. Дмитриевский. – М., 1957.

8. Живов В. Л. Исполнительский анализ хоровых произведений // Работа с хором : Методика, опыт / В. Л. Живов. – М., 1972.
9. Живов. В.Л. Хоровое исполнительство: Теория. Методика, Практика: Учебное пособие для вузов / В.Л. Живов. – М.: ВЛАДОС, 2003.
10. Іваницький А. Українська народна музична творчість : дослідження / А. Іваницький. – К., 1999.
11. Історія української музики. – В 6 тт. : наук. видання / АН УРСР. Ін-т мист-ва, фолькл та етногр. ім. М. Т. Рильського; Ред. кол. М. Гордійчук і ін. (голова), О. Костюк, Т. Булат та ін. – К. : Наук. думка, 1989-2004. – ТТ. 1–5.: Т.1 (від найдавніших часів до середини XIX ст.). – К., 1989; Т.2 (друга половина XIX ст.). – К., 1989.; Т.3 (кінець XIX –початок XX ст.). – К., 1990.; Т.4 (1917 – 1941). – К., 1992.; Т.5 (1941 – 1960). – К., 2004.
12. История украинской музыки : учеб. пособ. / Сост. и ред. А. Шреер-Ткаченко. – М. : Музыка, 1981.
13. История зарубежной музыки в пяти выпусках. – Вып. 1. / ред. К. Розеншильд. – М., 1969; Вып. 2. / ред. Б. Левик. – М., 1966; Вып. 3. / ред. В. Конен. – М., 1972; Вып. 4. / ред. М. Друскин. – М., 1967; Вып. 5. / ред. И. Нестьев. – М., 1988.
14. История русской музыки. О. Левашова, Ю. Келдыш, А. Кандинский. – М., 1980.
15. Казачков С. От урока к концерту / С. Казачков. – К., 1991.
16. Колесса М. Основи техніки диригування / М. Колесса. – К, 1981.
17. Краснощеков В. Вопросы хороведения / В. Краснощеков. – М., 1969.
18. Лісецький С. Українська музична література / С. Лісецький. – К., 1980.
19. Музыкальная литература зарубежных стран / Под ред. В. Галацкой. – Выпуски 1 - 5.
20. Мусин И.Я. Техника дирижирования / И.Я. Мусин. – 2-е изд., доп. – СПб.: Просветит. – изд. центр «ДЕАН-АДИА-М»: Пушкин. фонд, 1995.
21. Осеннева М.С. Хоровой класс и практическая работа с хором : учебное пособие для вузов / Осеннева М.С., Самарин В.А. – М.: Академия, 2003.
22. Павлюченко С. Элементарная теория музыки / С. Павлюченко. – К., 1980.
23. Пігров К. Керування хором / К. Пігров. – К., 1956.
24. Попов С. Организационные и методические основы работы самодеятельного хора / С. Попов. – М., 1961.
25. Смаглій Г. Основи теорії музики: Підручник для музичних училищ / Г. Смаглій, Л. Маювик. – Х., 1998.
26. Соколов В. Работа с хором / В. Соколов. – М., 1979.
27. Способин И. Элементарная теория музыки / И. Способин. – М., 1979.